

Evolutie van de meest afgeleverde geneesmiddelen tijdens de zwangerschap met een focus op niet-steroïde anti-inflammatoire geneesmiddelen in België tussen 2003 en 2017

Samenvatting van de belangrijkste resultaten van de studie:

"Using administrative healthcare database records to study trends in prescribed medication dispensed during pregnancy in Belgium from 2003 to 2017"

Gepubliceerd in het tijdschrift "Pharmacoepidemiology and Drug Safety" in het kader van een samenwerking tussen het Intermutualistisch Agentschap en de School voor Volksgezondheid van de ULB.

Inleiding

Het gebruik van geneesmiddelen tijdens de zwangerschap verbetert de gezondheid van de moeder en heeft zo vaak een gunstig effect op de zwangerschap.

Toch moet het gebruik van medicatie tijdens de zwangerschap met de nodige voorzichtigheid gebeuren en de baten-risicoverhouding moet zo goed mogelijk worden beoordeeld.

Sommige geneesmiddelen kunnen immers aanleiding geven tot misvormingen (teratogeen effect) of hebben een negatieve invloed op de groei van de foetus.

Daarom is het belangrijk om het voorschrijfgedrag op te volgen van geneesmiddelen die tijdens de zwangerschap worden afgeleverd.

Doelstellingen van de studie

Onderzoek naar de evolutie van de prevalentie van de 20 meest voorgeschreven geneesmiddelen met aflevering tijdens de zwangerschap in België tussen 2003 en 2017.

Onderzoek naar de evolutie van de prevalentie van de meest afgeleverde niet-steroïde anti-inflammatoire geneesmiddelen (NSAID's) tijdens de zwangerschap in België tussen 2003 en 2017.

Bespreken van het belang van het gebruik van de Permanente Steekproef (EPS) voor onderzoek naar het gebruik van geneesmiddelen tijdens de zwangerschap.

Methode

De prevalentie van geneesmiddelen die tijdens de zwangerschap werden afgeleverd, werd bepaald aan de hand van representatieve farmaceutische gegevens op nationaal niveau in de Permanente Steekproef.

Zwangere vrouwen werden geïdentificeerd met de terugbetalingscode die hoort bij de bevalling. De gegevens werden geselecteerd voor drie onderzoeksperioden van drie jaar (2003-2005), (2009-2011) en (2015-2017).

De 20 meest afgeleverde geneesmiddelen en de 6 meest afgeleverde niet-steroïde anti-inflammatoire geneesmiddelen werden voor elke onderzoeksperiode vermeld.

Voor de 20 meest voorgeschreven en afgeleverde geneesmiddelen was de in aanmerking genomen blootstellingsperiode de 270 dagen voorafgaand aan de datum van de bevalling (dag van de bevalling niet meegerekend).

Er werden aanpassingsanalyses en trendtests uitgevoerd voor de prevalentie van de verschillende geneesmiddelen tijdens de bestudeerde periodes.

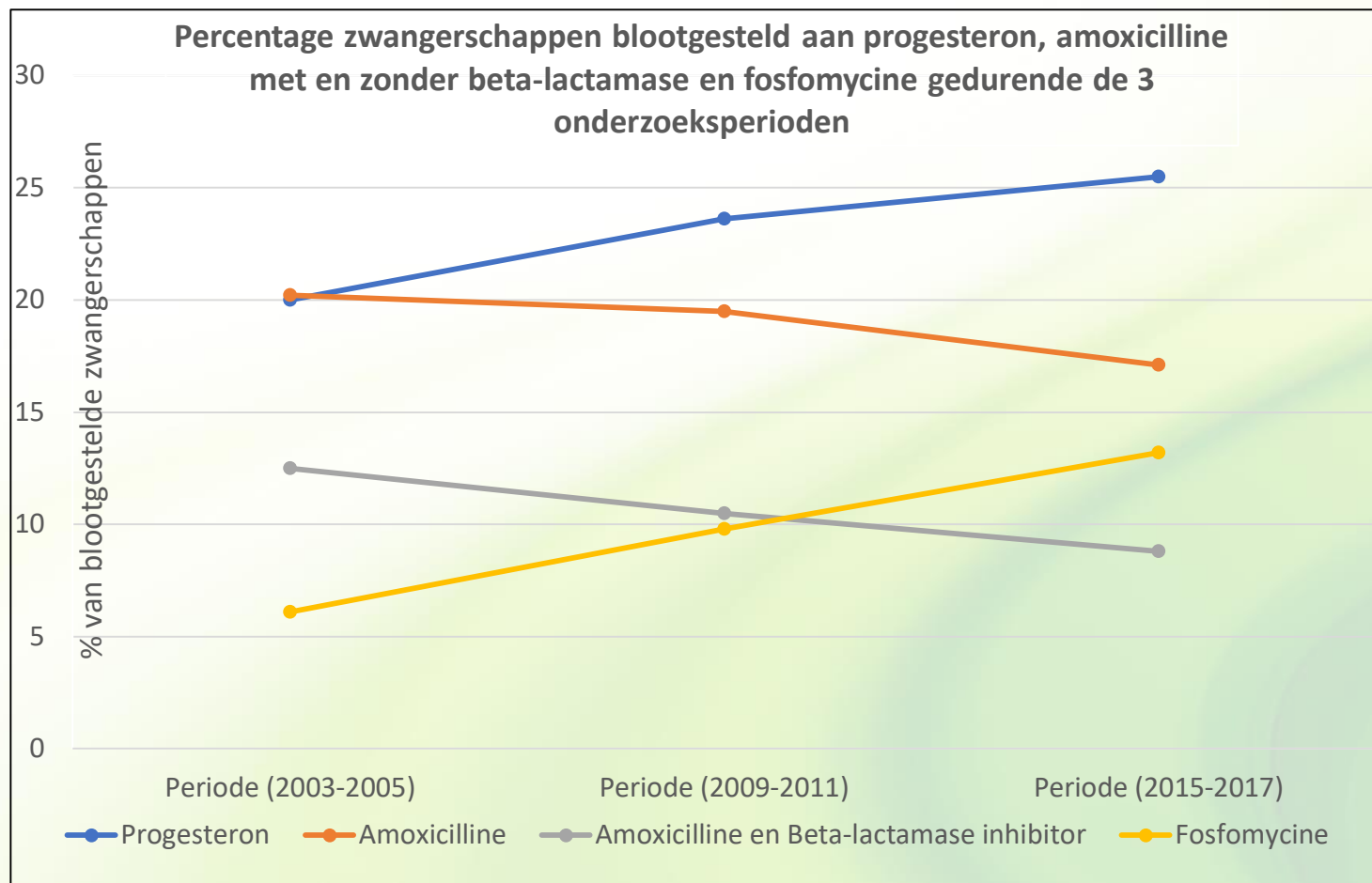
Resultaten (1)

De studie omvatte 23.912 zwangerschappen.

De gestandaardiseerde prevalentie* van zwangere vrouwen bij wie tijdens de zwangerschap minstens één geneesmiddel is afgeleverd, is over de drie onderzoeksperioden gestegen van 81,8% tot 89,3% tussen 2003-2005 en 2015-2017.

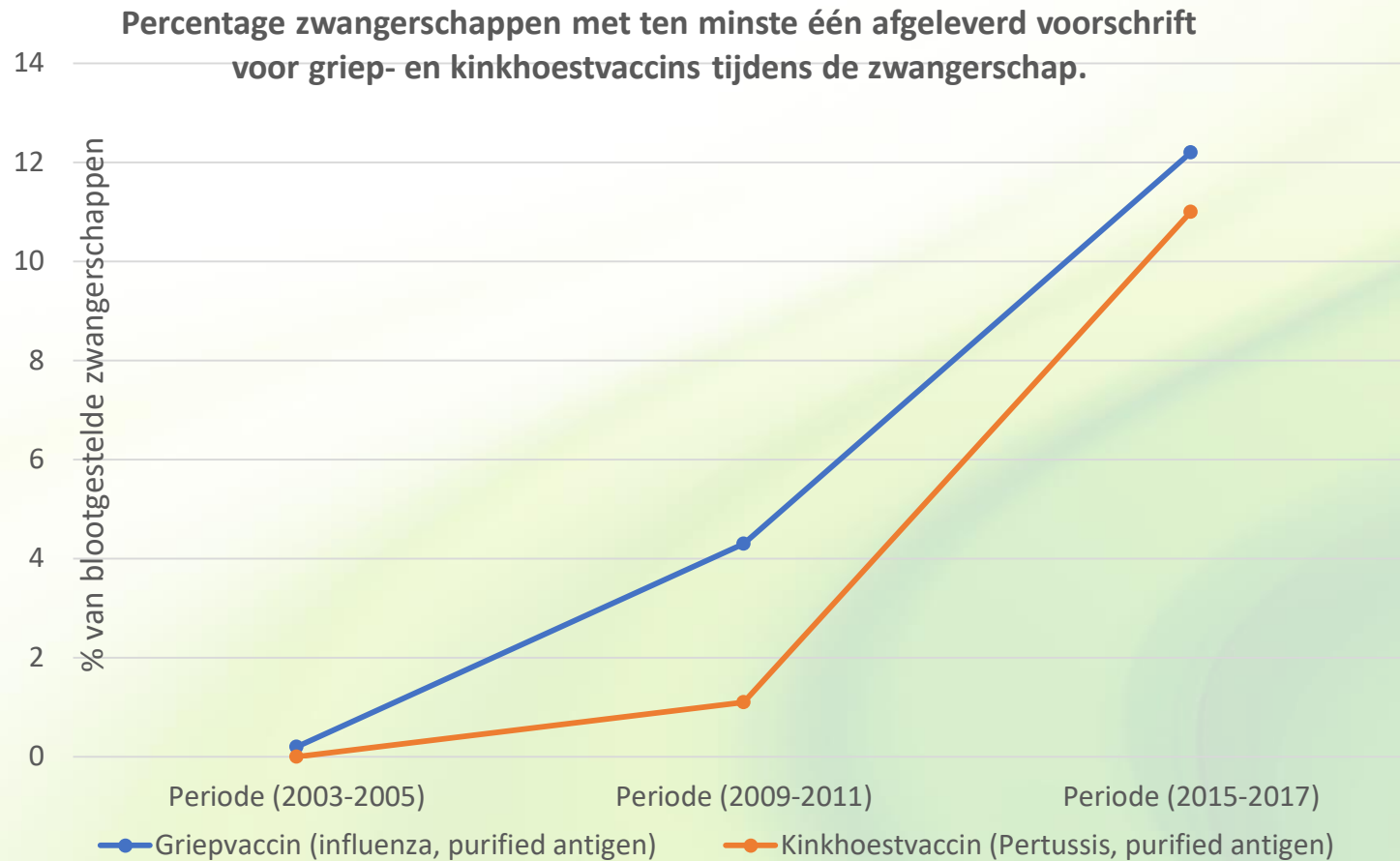
* Standaardisatie volgens de directe methode op basis van de verdeling van de vrouwelijke bevolking volgens de nationale statistieken van 2017 (in aanmerking genomen leeftijdscategorieën: 15-19, 20-29, 30-39 en 40-50 jaar)

Resultaten (2): Aandachtspunten bij de 20 meest voorgeschreven en verstrekte geneesmiddelen tijdens de zwangerschap

- Het percentage zwangerschappen waarbij minstens één keer **progesteron** werd voorgeschreven, was significant en steeg gedurende de drie onderzoeksperioden.
- Het percentage zwangerschappen waarbij tijdens de zwangerschap minstens één **antibioticum** werd voorgeschreven en afgeleverd, bleef tijdens de drie onderzoeksperioden relatief hoog. Het gebruik van **amoxicilline** is licht gedaald, maar het gebruik van **fosfomycine** is meer dan verdubbeld.

Resultaten (3): Verhoogd gebruik van aanbevolen vaccins tijdens de zwangerschap

- Het percentage zwangerschappen waarbij een griep- of kinkhoestvaccin werd toegediend, is over de drie onderzoeksperioden drastisch toegenomen.

Resultaten (4) - Aandachtspunt: Niet-steroïde anti-inflammatoire geneesmiddelen tijdens de zwangerschap

Het aandeel zwangerschappen waarbij tijdens de zwangerschap* minstens één keer **ibuprofen** werd voorgeschreven, steeg tussen de periodes (2003-2005) en (2015-2017) van 2,74% tot 5,61%.

Exclusief de 7 dagen voor de bevalling** is het aandeel zwangerschappen waarbij minstens één keer **ibuprofen** werd voorgeschreven, tussen de periodes (2003-2005) en (2015-2017) gestegen van 2,44% tot 4,42%.

Het aandeel zwangerschappen waarbij tijdens de zwangerschap* minstens één keer **ketorolac** werd voorgeschreven, is tussen de periodes (2003-2005) en (2015-2017) gestegen van 0,46% tot 1,1%.

Exclusief de 7 dagen voor de bevalling**, steeg het aandeel zwangerschappen waarbij minstens één keer **ketorolac** werd voorgeschreven tijdens de zwangerschap van 0,17% tot 0,78% tussen de perioden (2003-2005) en (2015-2017).

* In aanmerking genomen blootstellingsperiode: 270 dagen vóór de levering, de dag van levering niet inbegrepen

** De periode van 7 dagen vóór de bevalling wordt uit de blootstellingsperiode geschrapt, aangezien NSAID's vlak voor de bevalling kunnen worden voorgeschreven en verstrekt om pijn na de bevalling te behandelen.

De Permanente Steekproef om geneesmiddelen tijdens de zwangerschap te bestuderen

Voordelen

Representatieve databank van de Belgische bevolking, beschikbaar vanaf 2002

Vrouwen die bevallen, kunnen teruggevonden worden dankzij de terugbetalingscodes voor bevalling

Leeftijd van de moeder bij de bevalling beschikbaar

Mogelijkheid om een onderscheid te maken tussen vaginale bevalling en keizersnede

ATC-codes van voorgeschreven en afgeleverde geneesmiddelen beschikbaar

Hoeveelheid afgeleverde geneesmiddelen

Datums van verstrekking

Bevat alle terugbetaalde geneesmiddelen die in openbare apotheken worden voorgeschreven en afgeleverd

Bevat alle in het ziekenhuis voorgeschreven en verstrekte geneesmiddelen (ook niet-terugbetaalde)

Beperkingen

Geen informatie over de datum van de laatste menstruatie, dus **geen informatie over het begin van de zwangerschap**

Voor openbare apotheken worden alleen terugbetaalde geneesmiddelen geregistreerd en **geen vrij verkrijgbare geneesmiddelen**

Geen informatie over de indicatie van voorschriften

Geen informatie over de gezondheid van de moeder of het ongeboren kind (afgezien van mogelijke farmaceutische behandelingen)

Conclusie

Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dat het gebruik van geneesmiddelen die tijdens de zwangerschap worden voorgeschreven en afgeleverd, in België toeneemt.

Het gebruik van progesteron tijdens de zwangerschap was bijzonder hoog.

Het gebruik van antibiotica bleef hoog gedurende de drie onderzoeksperioden en was de meest voorgeschreven en afgeleverde therapeutische familie tijdens de zwangerschap.

Het aantal voorschriften voor ibuprofen en ketorolac tijdens de zwangerschap is toegenomen, ondanks aanbevelingen om deze geneesmiddelen tijdens de zwangerschap te vermijden.

Een welgekomen vaststelling is de toename van het aantal voorschriften voor aanbevolen vaccins tussen 2003 en 2017.

Het gebruik van de databank Permanente Steekproef was nuttig om de evolutie van het voorschrijfgedrag van geneesmiddelen tijdens de zwangerschap in België te beschrijven.

Referenties

1. Larcin L, Lona M, Karakaya G, Van Espen A, Damase-Michel C, Kirakoya-Samadoulougou F. Using administrative healthcare database records to study trends in prescribed medication dispensed during pregnancy in Belgium from 2003 to 2017. *Pharmacoepidemiology and Drug Safety*. 2021.